

Bestrijding EPR: doen we een stap terug?

De Vlinderstichting publiceert update 'Rode Lijst' -soorten en maakt gemakkelijke bestrijding van EPR in een aantal provincies feitelijk onmogelijk

Zo moet het dus niet. Verbranden van nesten met een brander in de berm van de weg. Behalve brandgevaar zullen hierbij grote aantallen brandharen vrijkomen.

Op 14 april 2010 verscheen in het vakblad Trouw een leading artikel over natuurbescherming. Frans Evers, oud-directeur van Natuurmonumenten, stelt in dit artikel dat de bescherming van de natuur in Nederland te veel is doorgeschoten. Door de publicatie van de update van Rode Lijst-soorten op de website van Vlinderstichting lijkt met de eikenprocessierups ook iets dergelijks aan de hand.

Auteur: Hein van Iersel

Bestrijding van eikenprocessierups wordt in een jong stadium van de rupsen gedaan met behulp van een biologisch bacteriepreparaat op basis van de bacterie *Bacillus thuringiensis*. *Bacillus thuringiensis*. Het is een door Bayer gepatenteerd en onder de naam Xentari op markt gebracht middel. Het middel is volledig onschuldig voor mensen, andere zoogdieren en vogels maar dodelijk voor vlinders. Naast dit biologische middel kan ook gespoten met een aantal chemische middelen, zoals Dimilin, maar dit gebeurt zelden of nooit.

Xentari is een biologisch middel. Dit wil echter niet zeggen dat het middel altijd en onder alle omstandigheden goed is voor de natuur. Bespuiten betekent een hap nemen uit de ter plekke aanwezige biodiversiteit. Zou je dit iedere jaar op dezelfde plaats en tijd herhalen, zal de stand van bepaalde dagvlindersoorten hier ern-

stig onder lijden. Mede daarom publiceert de Vlinderstichting al jaren kaarten op haar website waar met daarop de beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet en de vlinders die op de Rode Lijst staan. De gegevens die tot voor kort op de site stonden waren gebaseerd op meldingen tot 2004. Volgens Henry Kuppen van Kuppen Boomverzorging had dit voor bijvoorbeeld in de provincie Gelderland tot gevolg dat er op zeven weggedelen niet gespoten kon worden. Op de kaarten die onlangs op site zijn geplaatst zijn nu duizenden weggedelen aangemerkt. Dit zijn allemaal meldingen van Rode Lijst soorten en/of

beschermde soorten

Overigens hebben niet alle provincies een bijgewerkte kaart op site van de Vlinderstichting. De provincies Drenthe, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant, Overijssel en Zuid-Holland hebben vorig jaar een bedrag van 3.500 euro betaald aan de

Vlinderstichting om de meldingen te actualiseren. De beheerskaarten van de resterende provincies zijn onveranderd. Voor deze provincies verandert dus niets in het beheer.

Interpretatie

De Vlinderstichting is helder in haar interpretatie van de kaarten op de website. Rondom soorten die op de kaarten van de Vlinderstichting staan aangemerkt zou niet gespoten mogen worden met Xentari maar zou bestrijding moeten bestaan uit wegzuigen of verbranden.

Henry Kuppen, directeur van Kuppen Boomverzorging, is het daar duidelijk niet mee eens. Kuppen: "Wij hebben altijd de Rode Lijst soorten ontzien, maar als we dat blijven doen, wordt het in veel streken feitelijk onmogelijk wordt nog om te spuiten." Volgens Kuppen is hij daar wettelijk ook niet verplicht toe. Het over-

De rode wegen geven de plaatsen aan waar de beschermde vlinders zijn gevonden.

grote deel van de meldingen op de site van de Vlinderstichting betreft Rode Lijst soorten die als zodanig niet beschermd worden via de Flora- en faunawet. Biologische en overigens ook chemische bestrijding is daarmee gewoon toegestaan. De centrale vraag is natuurlijk of gemeentes en wegbeheerders deze strikt juridische redenering zullen volgen. Kuppen denkt zelf van niet en hij verwacht dat de meeste gemeentes de Rode Lijst soorten zullen blijven ontzien. Dat betekent dat in alle provincies waar eikenprocessierups massaal voorkomt, het voor beheerders veel complexer en vooral ook veel duurder zal worden om eikenprocessierups te bestrijden.

Vlinderstand

Henry Kuppen: "Het is geweldig dat het zo goed gaat met vlinderstand in Nederland, want hoe is het anders te verklaren dat de locaties met Rode Lijst soorten ten opzichte van 2004 zo explosief zijn toegenomen? Voor de bestrijding van de eikenprocessierups is dit echter een enorm probleem. Neem als voorbeeld maar de gemeente Wageningen. Bestrijding is daar praktisch onmogelijk. Op alle belangrijke doorgaande wegen zijn meldingen van beschermde vlinders gedaan."

Beschermingsverplichting

Theo Verstrael, directeur van de Vlinderstichting, erkent het probleem: "We hebben nieuwe kaarten geupload met veel meer vindplaatsen dan voorheen." Ook Verstrael erkent dat er strikt wettelijk niets aan de hand is. De soorten die op de locaties gevonden zijn betreffen altijd soorten die niet geplaatst zijn op de lijsten die het ministerie van LNV heeft vastgesteld volgens de Flora- & faunawet. In deze bijlagen van de Flora- en faunawet staan eigenlijk alleen maar vlinders die Nederland slechts zeer beperkt voorkomen. Verstrael: "Voor de Rode Lijst soorten geldt alleen de algemene zorgplicht volgens de Flora- en faunawet. Vooraf proberen we aan de hand van de best mogelijke gegevens vast te stellen of er Rode Lijst soorten voorkomen. Dat is een

goede invulling van die zorgplicht. Is er sprake van overlast en komen er Rode Lijst soorten voor, dan moet het bevoegd gezag de keuze maken of het gezondheidsrisico, van bestrijder én burger, belangrijker is dan het welzijn van de Rode Lijst soort. De gepubliceerde kaarten helpen om te bepalen waarop die afweging moet worden gemaakt. Voor de drie Europees beschermde soorten geldt een strenger regime, maar die soorten komen in Gelderland niet voor."

Belangrijke soorten voor Gelderland zijn onder andere de sleedoornpage en de bruine vuurvlinder. Deze soorten zijn door LNV weliswaar op de Rode Lijst geplaatst, maar worden verder niet beschermd binnen de Flora- en faunawet.

Beheersplannen

Kuppen vervolgt: " Wij bespuiten op basis van risicoanalyses en beheersplannen. Dus alleen op plekken waar veel aantasting is in combinatie met veel overlast. Als we op deze plekken niet meer kunnen spuiten moeten we volledig vertrouwen op andere methodes zoals de Parasite hit, waarbij nesten worden opgezogen en verbrand. Dat betekent dat onze mensen veel meer nesten moeten wegzuigen. Wij hebben in 2002 ook zo'n punt bereikt waarbij we zeiden dat het anders moest omdat ik mijn medewerkers niet meer aan dergelijke gezondheidsrisico's kon blootstellen. We hebben toen het spuiten geïntroduceerd en altijd gepleit voor beperkte spuitlijsten en de Rode Lijst soorten gerespecteerd. Nu gaan we weer terug naar af, waarbij publiek en werkers in het groen worden geconfronteerd met gezondheidsklachten. Dit kan zo niet!"

Volgens Verstrael van de Vlinderstichting toont de hele zaak aan dat de Flora- en faunawet niet

goed in elkaar zit. Vooral het gat tussen de Rode Lijst en de Tabel 1, 2 en 3 soorten toont aan dat er een probleem is. Volgens veel betrokkenen draagt de Vlinderstichting zelf ook bij aan de onduidelijkheid over het onderwerp. Op de site melden zij terecht dat het bespuiten van beschermde soorten verboden is volgens de Flora- en faunawet. Op de kaarten wordt echter geen onderscheid gemaakt tussen Rode Lijst en beschermde soorten.

Brabant

Hubert van Beusekom is werkzaam als beheerder bij Rijkswaterstaat Noord-Brabant en vanuit die functie is hij al vele jaren bezig met het bestrijden en beheren van EPR. Van Beusekom is het niet eens Kuppen dat de nieuwe kaarten werkelijk nieuwe informatie bevatten. Van Beusekom: "Voor insiders is de uitbreiding van het aantal Rode Lijst soorten geen nieuws. Wij wisten dat ook al. Ik snap dat Kuppen graag wil spuiten. Dat is zijn business en het werkt doorgaans goed, maar de uiteindelijke beslissing zal altijd bij de beherende instantie liggen. Voor Rijkswaterstaat is bespuiten sowieso een beperkt middel. Bespuiten kan maar gedurende een relatief korte periode en alleen onder de juiste weersomstandigheden, zoals geen wind en geen regen en voldoende hoge temperatuur."

Kuppen in een laatste reactie: "Dit is niet juist. Wij pleiten juist voor beperkte spuitlijsten en zorgvuldig beheer." Kuppen introduceert daarbij een nieuwe term: 'het kalenderspuiten'. Kuppen: "Het kalenderspuiten van complete bestanden laten we graag aan de minst kritische opdrachtgever over die daar zeer volgzame loonwerkers voor weet te vinden!"

Henry Kuppen

Naschrift:
De Vlinderstichting heeft inmiddels bekend gemaakt dat op de site nieuwe beter gespecificeerde kaarten worden geplaatst zodat beheerders onderscheid kunnen maken tussen Rode Lijst soorten en beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet.